

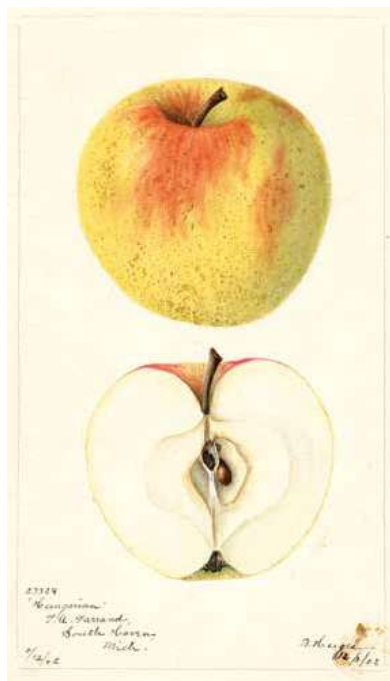
biztosabban lehet tenni, mivel igénytelen külseje után, az ingyenvetők figyelmét kikerülni szokta. Termékenységre, termetre és nagyságra kiválik e fa, és tanúsítja, hogy hazánk földjének szülöttje és kedvelője.”

Bereczki a *Vázlatokban* (III. kötet) az Entz-féle Magyar rozmaringalmát aztán tiszteletből átkereszteli Entz-rozmaringnak – szélétében ezen a néven terjed az országban, noha többféle névhasználat van forgalomban: a kecskemétiék Rozmarin-almának, a nagykovácsi Citromalmának, Felső-Magyarországon Hontialmának, s Bereczki révén Entz-féle Rozmarin-nak nevezik. Közülük a 'Honti alma' nomen a legidősebb – a Bereczki-kortárs Villási Pál is szigorúan ezt a nevet használja. Erdélyben nem ismert fajta – az Erdővidékről elszármazott Budai József az 1900-as *Gyümölcskertészet*ben Honti nagy alma néven írja le, és állítása szerint a Honti nagy alma nem azonos a Magyar rozmaringgal – Budai önálló magyar gyümölcsfajtaként tartja számon. 1940-ben a Felsőmagyarországi gyümölcskamara úgy ír a Honti almáról, mint a legkedveltebb almafajták egyikéről. „Különösen Gömör és Kishont vármegye területén gyakori. Az öregebb gazdák máig is a legtöbbre becsülik, joggal. Évtizedek múltak, minden változott, de a Honti almafák ma is állnak, teremnek. Buzgó öregek ma is jórészt ezzel oltják be a vadonokat. A Honti alma csak tájneve a jól ismert Entz rozmaringnak.”

Ma használatos Húsvéti rozmaring nevéhez legnagyobb erénye, a hosszú eltarthatósága révén és fel-fellángoló névviták során jut: a 20. század első felében rendszeren húsvétkor jelenik meg tömegesen a gyümölcskereskedések kirakataiban. Több alföldi gyümölcs-termelő ezt tartja a legjobb alföldi télialmának, mely nem éri el ugyan egyes rengetalmák kvalitásait, de minőségben fölülmúlja a Téli piros pogácsát és a Török Bálintot, sőt a Szercsikát is, mondja róla Rapaics.

A Húsvéti rozmaryng valójában régi magyar fajta. Alakja inkább csúcsosodó (az Entz rozmaryngé hengerededebb) sokáig eltartható. Bőre sima, szívós, általában zsíros tapintású és fényes – eleinte fehéreszöld, értékével szalmasárga, naps oldalán pirossal belehelt. Húsa zöldesen fehér, bő levű, elég kellemes ízű, illatos, zamatos. Erős növési fája igen edzett. Későn fordul termőre, de hosszú életű lesz s bőtermő. Talajban, éghajlatban nem válogatos.

A tündérkerti gyűjtemény Húsvéti rozmaringja Zalatárnokról (Zala vm.) való.

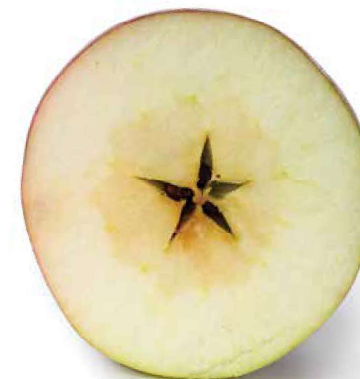
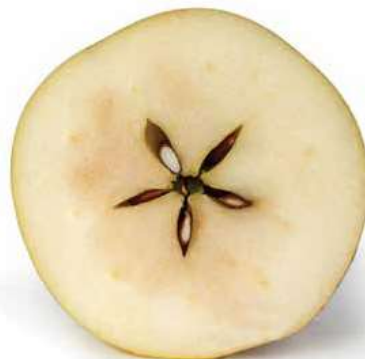
JAKAB ALMA (JAKAB-NAPI ALMA)

- az első érésűek között

Gyermekkoromban még nagy becsülete volt ennek a fajtának a nyugati végeken. A Kárpát-haza más területein nem találkoztam vele, de amikor elkezdtem keresni örökségünk gyümölcsészeti hagyatékát más tájegységeken, már nálunk is alig maradt hírmondó belőle.

Szent Jakab napja körül érett, ami a naptár szerint július 25-ére esik. A legkorábban érő almák közé számított, ezért nagy volt a becsülete. Nekünk is volt egy nagy fánk a kertben. Emlékszem, hogy gyümölcsöt csak a fa alól szabadott szedni, fáról nem, ezért barátainkkal gondoskodtunk róla, hogy a csúszlót és minden egyéb hadi eszközeinket bevetve, mielőbb lekerüljön minden alma a fáról. Ennek legtöbb kárvallottja a család vete-ményeskertje és a szomszéd épületének a cserepe volt. Utóbbi-ért néha felelősségre vontak, de az volt az érzésem, hogy ez így meggy nemzedékek óta. Rádásul ellátta a fa a szomszédokat és a rokonságot Jakab almával, és valljuk meg, csekélység néhány összetörött cserép egy véka Jakab almához képest. Összegezve: a Páris almájával szemben a Jakab alma békét, és nem viszályt hozott. Közepes nagyságú gyümölcse zöldes, később megsárgult. Édes alma volt minimális savakkal. Legnagyobb értéke az volt, hogy ez volt az első érési alma.

JÁSZ VADÓKA (BARÁTALMA)

– az alföldi homok gyümölcse

A Jászságban keletkezett magról – Bereczki Máté 1876-ban és 1878-ban kapta Jász vadóka néven Lekehalmáról és Halásról, először ő ismertette a *Vázlatok* II. kötetében. Egyik 20. századi leírója szerint igen nagy értékű, és különösen külterjes, szántóföldi termesztésre, legelőre nagyon ajánlható.

Fája erőteljes fejlődésű, az időjárási viszonyok iránt kevésbé érzékeny, rendszeresen, korán és igen bőven terem. Késői virágzása miatt nincs kitéve a tavaszi fagyok káros hatásának, a téli fagyokkal szemben teljesen ellenálló. De jó erőben lévő, nyáron sem kiszáradó, nyirkos kötött, vagy homoktalajon is diszlik. Betegségekkel szemben ellenálló. Gyümölcsei a szelet jól állják a fán, a szállítást jól bírják és kellő helyen egy évig is eltarthatók.